

Vaste Commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW)
cie.ocw@tweedekamer.nl

datum
8 juni 2022

ons kenmerk
22-042/KG/WM

contactpersoon
Klaas Gravesteyn

onderwerp
Inbreng commissiedebatten Masterplan
Basisvaardigheden en Hoofdlijnenbrief
Cultuur - VOB

doorkiesnummer
030-3070300

e-mail
gravesteyn@debibliotheken.nl

Geachte leden van de vaste Commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW),

Op dinsdag 14 juni spreekt u met minister Wiersma over het '*Masterplan basisvaardigheden*'. Op woensdag 15 juni spreekt u met staatssecretaris Uslu over de '*Hoofdlijnenbrief cultuur 2022: Herstel, vernieuwing en groei*'. Beide bewindspersonen spreken in hun brieven aan uw Kamer de ambitie uit om de samenwerking tussen onderwijs en cultuur te versterken. Openbare bibliotheken vormen het hart van deze samenwerking. De VOB benadrukt de noodzaak van deze integrale aanpak en juicht deze ambitie toe. Daarom sturen wij u graag één inbreng voor beide debatten toe.

Een robuuste basisfinanciering voor iedere bibliotheek

De bibliotheeksector ziet en waardeert de erkenning van beide bewindspersonen voor het belang van de maatschappelijke-educatieve bibliotheek. Staatssecretaris Uslu noemt de bibliotheek de meest laagdrempelige, algemene publieke cultuurvoorziening die door alle bevolkingsgroepen wordt bezocht, ongeacht leeftijd, inkomen, opleiding of sociale klasse. Minister Wiersma wijst op het belang van bibliotheken voor het stimuleren van leesvaardigheid en digitale geletterdheid. Terecht uiten beide bewindspersonen daarom hun zorgen over vele bibliotheekvestigingen die de afgelopen tien jaar zijn gesloten. Het aantal bibliotheekvestigingen daalde in de periode 2010-2020 van 1.080 naar 915. In deze periode daalde het gemiddeld subsidiebedrag per inwoner van € 27,62 naar € 24,07, wat neerkomt op 15%. Wanneer we dit indexeren is deze daling zelfs 25- tot 30%. De zorgen zijn en blijven daarom groot. Een substantieel deel van bibliotheekorganisaties heeft ook dit jaar te maken met tekorten en/of bezuinigingen. De VOB is daarom blij dat de staatssecretaris de oplossing schetst om het tij te keren: een verzwaring van de Wsob waardoor alle inwoners een wettelijk recht krijgen op een toekomstgerichte bibliotheekvoorziening in hun gemeente.

De plannen voor de structurele investering van €170 miljoen per jaar vanaf 2023 volgen na Prinsjesdag. Tegelijkertijd zijn gemeenten nu bezig met het concretiseren van de ambities en budgetten voor de komende vier jaar. De lokale gemeentelijke context is alles bepalend voor bibliotheken en daarom kunnen we niet langer wachten op helderheid over structurele investeringen.

De Raad voor Cultuur [adviseert](#) dat er structureel €95,- miljoen nodig is voor de bibliotheeksector. Wij voelen ons gesterkt door de bijna Kamerbreed aangenomen [motie Wuite-De Hoop](#) die constateert dat er extra middelen komen voor toekomstgerichte bibliotheekvoorzieningen.

- *Wij verzoeken u de staatssecretaris te vragen een concreet perspectief te schetsen voor nieuwe wethouders en bibliotheekorganisaties over structurele financiering van bibliotheekvoorzieningen per 2023 en tevens met een tijdsplan te komen over het plan om met gemeenten en provincies de ambitie voor een toekomstgericht bibliotheekvoorziening in iedere gemeente te concretiseren.*

Maatschappelijke opgaves centraal

Het versterken van bibliotheekvoorzieningen is noodzakelijk om de circa **7000 medewerkers** en ruim **22.500 vrijwilligers** te ondersteunen die met hart en ziel werken aan drie maatschappelijke opgaves waar de bibliotheeksector zich aan heeft gecommitteerd:

- (1) *het voorkomen van laaggeletterdheid en het vergroten van het leesplezier,*
- (2) *participatie in de informatiesamenleving en*
- (3) *het stimuleren van persoonlijke ontwikkeling en een leven lang leren.*

We zijn als sector dan ook trots dat:

- bibliotheken **met ruim 6000 scholen samenwerken** aan leesbevordering, digitale geletterdheid en programmering en **484 duizend leerlingen zijn bereikt** met de aanpak *de Bibliotheek op school* of vergelijkbare programma's.
- er bij **486 Informatiepunten Digitale Overheid (IDO's)** in bibliotheken ruim **40.000 vragen van burgers** over de digitale overheid zijn beantwoord over o.a. het aanvragen van een DigiD, kinder-, huur- en energietoelagen en over het verkrijgen van de Coronacheck-app of vaccinatieafspraak.
- bibliotheken een sleutelrol spelen in de **opzet en uitvoering van Taalhuizen** en het aanbod wat er de afgelopen periode voor Oekraïense vluchtelingen is gerealiseerd.
- we in 2022 streven naar een evenaring en zelfs overtreffing van de ruim **220 duizend fysieke activiteiten** die in 2019 zijn georganiseerd voor **ruim 1,8 miljoen bezoekers** met aanvullend hybride en digitaal aanbod.
- openbare bibliotheken tijdens de coronacrisis zijn aangemerkt als **essentiële dienstverlening**.

Versnippering belemmert samenwerking onderwijs en bibliotheken

Minister Wiersma constateert in zijn brief terecht dat er sprake is van grote versnippering in de samenwerking tussen scholen en bibliotheken. Deze versnippering ervaren wij op alle drie de maatschappelijke opgaves en op verschillende beleidsterreinen. We zien verschillende ministeries, uitvoeringsorganisaties en maatschappelijke organisaties die van de bibliotheek gebruik willen maken, maar zich niet verantwoordelijk voelen voor de instandhouding hiervan. Bibliotheken zijn een volwaardige lokale partner van het onderwijs, cultuur én welzijn. Sterker nog, bij een substantieel deel van onze achterban zijn de verschillende functies in één organisatie verenigd wat leidt tot een integrale aanpak van maatschappelijke opgaves. Versnippering in beleid en financiering belemmert de groei en professionalisering van de bibliotheeksector en staat het verdiepen en bestendingen van samenwerking met lokale partners, waaronder bij uitstek het onderwijs, in de weg.

Het basisplan basisvaardigheden biedt een unieke kans om tot integrale samenwerking tussen bibliotheken en scholen te bestendigen. Voor de concrete invulling hiervan verwijzen wij u graag naar de gezamenlijke inbreng van de Leescoalitie. Wij hopen de komende jaren met u te werken aan een integraal bibliotheekbeleid en daarmee een integrale aanpak van de maatschappelijke opgaves waar we gezamenlijk voor staan. Samenwerking tussen onderwijs en cultuur is hiervoor een belangrijke eerste stap.

Bij aanvullende vragen staan wij u uiteraard graag te woord.

Met vriendelijke groet,

Klaas Gravesteijn
Directeur